

Danmarks Naturfredningsforening i Fredericia, 2. januar 2013

Kære læser

Her kan du endnu engang opleve spændvidden i vores mission. Lige fra vores bekymring over børnenes voksende fremmedhed over for naturen, over Fredericia C og de dystre konjunkturer og til vores kamp mod en kommunal sti og dens ødelæggelse af et af vore få gode yngleområder for vandfugle.

Skulle der mon ikke være én, der har lyst til at stille sine talenter til rådighed – opgaverne er mangeartede – og vi trænger i høj grad til nye kolleger i DN Fredericia-bestyrelsen?

Og skulle der mon ikke være én og anden i familie- eller vennekredsen, der vil være glad for at få nyhedsbrevet. Vedkommende behøver ikke være medlem af DN. Hvad man ikke er, kan man blive! Ja, flere medlemmer har vi også brug for.

Fredericia C. Drop konkurrerende projekter?

Her ser du øverst en fantasi over en kanal i Fredericia C (fra hjemmesiden). Og neden under et dejligt Lillebælt-landskab mellem Skærbæk og Børup Skov. Her vil kommunen bygge parcelhuse og endog punkthuse. Men en ny by her vil konkurrere med Fredericia C om de få tilflyttere til kommunen.

Fredericia Kommune har investeret over hundrede millioner kroner i Fredericia C – og mange kræfter. Og nu kan vi snart håbe på at få besøg af de første bygherrer. Men timingen kunne dårligt være mere uheldig. Konjunkturerne er ringe. Folk klynger sig til deres job, og de er låst til deres nuværende bolig, og vi må derfor forvente en meget beskeden tilvækst i antallet af borgere i kommunen. Samtidig gør de længere åbningstider og storcentre livet svært for bycentrene og deres specialbutikker. Det ved bygherrerne alt om.

Med disse dystre udsigter er det en stor opmuntring, at en A.P. Møller fond har bevilget 50 mio. kr. til at forskønne Fredericia inden for voldene. Det er en strømpil, vi må følge – vi har en enestående by, og det er her vi skal satse.

Derfor bør Fredericia Byråd droppe konkurrerende projekter. For et par år siden udlagde man store områder i det dejlige Lillebælt-landskab øst for Skærbæk til parcelhuse og endog til punkthuse. Og man begrundede det direkte med Dong Energys planer om at ansætte 300 nye medarbejdere og at bygge et nyt, stort hovedkontor i Skærbæk. Men i dag er Dong alvorligt på hælene, og dagsordenen hedder nu fyringer og frasalg.

Altså: Styrk Fredericia C's chancer og lad os beholde det skønne landskab øst for Skærbæk.

[Læs her vores opfordring til byrådet i Fredericia Dagblad den 13.12.12 \(/Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fLokale_afdelinger%2fFredericia%2f2013%2f201301%2fDrop+konkurrence+projekter.pdf\)](#)

Hold øje med markdigerne - dem må vi ikke miste!

Kortet viser et lille stykke af Herslev Fælledvej. Syd for nr. 56 er der en brun linje – et markdige, som nu er fjernet. Og det kan man se på fotoet. Træer og buske, der voksede på diget og gav føde og ly til dyr, fugle og insekter, ligger nu i en dyngge på marken. Giv os straks besked, hvis du ser et dige blive fjernet – markhegn uden dige er ikke beskyttede.

Når man ejer markerne på begge sider af diget, er det mest rationelt at fjerne diget, så man kan slå markerne sammen. Men samtidig fjerner landmanden noget af vores kulturarv, som viser, hvordan vores forfædre drev landbrug. Og uden markhegn og diger bliver landskabet gudsjammerligt kedeligt at se på - endeløse raps- og kornmarker.

Landmanden fjernede også et af de få levesteder, der er tilbage i landbrugslandet for bl.a. firben, pindsvin, agerhøns, harer, insekter og mange småfugle. Som undskyldning sagde han, at der var mange dræbersnegle i hegnene. Fint! Lad os fjerne alle hegn og skove, og hvad med de private haver. Dem er der også dræbersnegle i.

Vi kan ikke holde øje med alt, hvad der sker i det åbne land, men en vågen borger blev trist over at se hegn og diger forsvinde. Og han kontaktede os.

Mange diger er beskyttede mod ødelæggelse ved lov, således også dette dige. Vi underrettede derfor Fredericia Kommune og Museerne i Fredericia med et ønske om, at landmanden skal genskabe diget. Og denne afgørelse har kommunen for nylig truffet.

[Læs her lidt mere om, hvorfor digerne er så vigtige for dyrelivet \(http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/52EAB26C-1AD5-4DF4-91A0-F06C38121820/44658/Marskellevendehegnogjorddiger.pdf\)](http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/52EAB26C-1AD5-4DF4-91A0-F06C38121820/44658/Marskellevendehegnogjorddiger.pdf)

Diger er et af de mange temaer, som man kan vælge på kort under Danmarks Miljøportal: <http://www.miljoportal.dk/> (<http://www.miljoportal.dk/>) Når du er gået ind på portalen, vælg Arealinformation, zoom ind på kortet, så du kan se det ønskede kortudsnit – du skal finde Herslev Fælledvej nr. 56, idet det er syd herfor, diget findes, klik på Administrative grænser og fjern alle hak undtagen det ud for Adresse. Når nr. 56 er der, klikker du på Bygge- og beskyttelseslinjer og fjerner evt. alle hak med undtagelse af Beskyttede jord- og stendiger – og vips har du diget.

[Og læs her om den kultuhistoriske baggrund for at kommunen forlanger diget retableret](#)

En skjult verden - forudsætningen for et rigt fiskeliv

De delikate væsener i midten er Tubularia Larynx (vistnok rødhovedet polyp) – og de er omgivet af søanemoner (som ikke er blomster, men en art koraldyr). På Lillebælt's bund udfolder der sig et sælsomt liv, som kun få af os har set. Men det gør det ikke mindre værdigt til at blive beskyttet. I nyhedsbrevet fra maj 2012 lancerede vi vores forslag om en Nationalpark Lillebælt*).

For en del år siden var der et sjældent kraftigt iltsvind, og stort set alt liv døde på et stykke havbund af størrelse med Sjælland. Denne sammenligning gjorde da et vist indtryk. Men tænk hvis køreturen over til tante Oda på Amager skulle ske gennem et forgiftet og dødt Sjælland!

Ilandskylede, døde fisk fik aviserne til at skrive om fiskedød. Men det var meget værre, for bunddyrene og mange planter var også døde. Mange fiskearters fødekæde brød sammen. En af forklaringerne på de sparsomme fiskemængder i vores vande.

Vi skrev i december 2012*) om 18 grønne organisationers kamp for at få den marine natur beskyttet. Det er en kamp mod landbrugets udledninger af næringsalte, mod trawlfiskeriets ødelæggelse af livet på havbunden og mange andre plager.

Selv om biodiversiteten i vores vande er blevet kraftigt reduceret mange steder, er der dog stadig meget at se, specielt i det strømrigge Lillebælt – tag med en tur ned på bunden af Lillebælt og se noget af det, vi skal bevare.

Fotoene er lånt af Martin Pedersen, Ocean Adventures, Kolding, www.oceanadventures.dk (<http://www.oceanadventures.dk>)

Fredericia Dagblad fortalte den 8.12.12., at Fredericias, Middelfarts og Koldings naturparkprojekt nu får tilført et antal mio. kr. Læs i vores maj nyhedsbrev*) om forskellen på dette projekt og vores forslag om Nationalpark Lillebælt. I korthed er kommunernes et turismeprojekt og vores er et biodiversitetsprojekt, og de konkurrerer ikke.

*) Find tidligere nyhedsbreve sådan: www.dn.dk/fredericia, klik på tekst med nyhedsbreve og vælg.

Actionpark Hagenør

At Actionpark Hagenør er en succes kan der ikke være tvivl om! Her et hvil midt i løjerne. Testpiloten på 5 år hedder Max – han er barnebarn af formanden.

Kender dine børn eller børnebørn en stær fra en solsort – og kan de sætte navne på? Det er der ellers ikke mange børn, der gør. I skolen lærer de om klimaet og om økologi, men ofte er de henvist til at se dyr og planter på billeder og ikke i virkeligheden. Det er op til dig at give dem oplevelser med dyr og planter!

Du havde måske Fredericia Vold som din legeplads. Den er nu kortvarigt trådt ind i børnenes bevidsthed igen takket være nogle limegrønne stilladser og en gyngende bro over en af voldgravene. Men ellers har volden været glemt som legeplads. Udeliv har børnene ikke meget af, og når de endelig rører sig, er det ofte i haller med kunstlys. Det er en håbløs tanke at lave om på det.

Men har børnene endnu ikke nået SMS-alderen, er det ikke for sent at give dem smag for naturen. Det forudsætter, at de kommer der ud - også på denne årstid. Prøv med Actionpark Hagenør – se fotos fra en vellykket test foretaget af en kræsen bruger.

Færre forgiftede rovdyr og -fugle med WiseBox?

Mange rovfugle - som denne tårnfalk på musefangst - ugle og rovdyr har gift i kroppen, fordi de har fanget og ædt forgiftede mus og rotter. Tårnfalken på fotoet kan dog roligt æde løs - så længe den holder sig på Hyby Fæled. Her bruges ikke gift. Nederst en WiseBox og dens fangst - en rotte og nogle mus - gjort hos Hedensted Spildevand

I januar sidste år skrev vi en artikel med titlen: "Hvordan undgår vi at forgifte vores allierede". Med allierede mener vi de rovfugle og -dyr, der æder rotter og mus, og hvoraf mange ulykkeligvis bygger mere og mere gift op i kroppen. Måske i en dødelig dosis.

Gert Pedersen fra Fredericia Spildevand demonstrerede den elektriske rottefælde – WiseBox – for os. Når en rotte går ind i fælden, udløser den to elektriske stød på hver 5.000 volt – og så slut med den rotte!

Fredericia Dagblad fortalte for nylig om Hedensted Spildevands tilfredshed med lignende fælder – ikke mindre end 64 stk. har de! Så tiden var inde til at spørge Gert Pedersen, om hans erfaringer med WiseBox:

Fredericia Spildevand har 11 stk. WiseBox, og de er fra først i januar til 8. december 2012 udløst 100 gange – man fangede 12 rotter, 1 brud, 1 gråspurv og 42 mus. Gert Pedersen er ikke tilfreds, for antallet af rotter har været stort sidste efterår, og det har betydet, at der er brugt mere gift, end godt er for miljøet. Vi finder også rottefangsten skuffende. Og betænkeligt med den dræbte brud (et lille mårdyr) - en af vores allierede i kampen mod rotterne. Brud og lækat er nysgerrige dyr, og de vil åbenbart være i farezonen, uanset om man bruger gift eller WiseBox.

Konklusionen fra de to spildevandsselskaber: Musene går villigt ind i WiseBox, mens rotterne ikke er så nemme. Der er måske brug for noget produktudvikling.

[Genlæs her artiklen fra nyhedsbrevet januar 2012. Hvordan vi kan alliere os med naturens muse- og rottefængere \(/Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fLokale_afdelinger%2fFredericia%2f2013%2f201301%2fAlliancer_med_musejaegere.pdf\)](#)

Det er slemt nok, at de får deres sti - men måden ...!

Fredericia Kommune er i gang med at udarbejde en naturkvalitetsplan, og i referatet fra Miljøudvalgets møde den 28.11. kan man læse følgende:

Naturkvalitetsplanen skal sikre en vidensbaseret forvaltning .....

Vi vil gerne kende den viden, der ligger til grund for beslutningerne om stiens forløb og placering. I vores sprogbrug betyder vidensbaseret, at der er naturvidenskabelig evidens – og det har vi slet ikke set her.

Byrådets miljøudvalg er afhængigt af korrekt information, men vores korrekte information om naturvidenskabelige undersøgelser vedrørende placering af stier omkring vådområder har slet ikke været taget i betragtning.

Kommunen indkaldte til et dialogmøde om forløbet af stien i Egeskovs, men gav samtidig besked til os om, at vi ikke kunne få lov til at præsentere vores synspunkter på PowerPoint med den begrundelse, at det var der ikke tid til.

Kommunen inviterede ikke en ligelig fordeling af interessenter. Nogle var overrepræsenteret med flere deltagere, hvor andre kun kom med én deltager. I første omgang var Jagtforeningerne i Fredericia slet ikke inviteret.

På mødet gik en af de to lodsejere med til at lade stien gå oppe ved husene i Egeskov – en linjeføring, som vi har foreslået. Men vores forslag om

1. en bedre placering af hensyn til dyrelivet
  2. en placering, der giver bedre udsigt over søen og Elbodalen
  3. en placering, der er billigere at etablere og vedligeholde
- gav ikke anledning til at ændre forløb og placering.

Da vi ikke måtte præsentere vores synspunkter i en PowerPoint på mødet, fremsendte vi et notat til alle deltagerne før dialogmødet.

[Det kan du se her og samtidig få et indtryk af sagsforløbet. \(/Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fLokale_afdelinger%2fFredericia%2f2013%2f201301%2fEn+sti+i+Egeskov.pdf\)](#)

Det skal retfærdigvis noteres, at vi efterfølgende fik en mail fra kommunens tekniske direktør, der gav os lov til at fremlægge vores synspunkter mundtligt i en kort redegørelse på dialogmødet.

Vi forsøgte til det sidste at tale Miljøudvalget til fornuft, idet vi sendte denne mail få dage før udvalgets møde den 19. december

[\(/Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fLokale_afdelinger%2fFredericia%2f2013%2f201301%2fMail+fremsendt+til+Miljoedvalget+den+17.12.2012.pdf\)](#):

Men desværre uden held. Stiforløbet på digerne på nord- og vestsiden af søen blev vedtaget.

Kommunen har allerede givet sig selv den nødvendige dispensation fra Naturfredningslovens §3 – en forudsætning for at gå i gang med stien, idet området ud over at være fredet er beskyttet efter denne lov. Og en sådan dispensation kan vi klage over til Natur- og Miljøklagenævnet. Nævnet skal så behandle sagen endnu engang, men denne gang altså ikke efter bestemmelserne om Rands Fjord fredningen.

Vi har ikke tidligere oplevet et så kritisabelt sagsforløb i vores samarbejde med kommunen.

Er der emner, du synes, vi skal skrive om?

Så send os en mail - fredericia@dn.dk - eller ring til Karsten Enggaard eller Ole Klottrup

Tilmelding til DN Fredericias nyhedsbrev kan ske [her](#)
Her kan du også se de tidligere nyhedsbreve.

Godt nytår fra Danmarks Naturfredningsforening i Fredericia

Karsten Enggaard, formand – tlf. 7594 3166
Ole Klottrup, næstformand – tlf. 7593 1717
e-mailadresse: fredericia@dn.dk
Hjemmeside: www.dn.dk/fredericia
Meld dig ind i DN på www.dn.dk

Gå ind på vores hjemmeside www.dn.dk/fredericia og se mere om, hvad vi arbejder med her i kommunen. DN's overordnede hjemmeside finder du her www.dn.dk.
Og er du i tvivl om noget, så ring til Karsten Enggaard på 7594 3166.

Om DN

DN arbejder for mere natur, et bedre miljø og med bekæmpelse af klimaproblemer. Vi spreder viden om natur og miljø, skaber løsninger og påvirker politikere og myndigheder. DN har 133.000 medlemmer og 1500 frivillige i 98 lokale afdelinger.

Støt DN på www.dn.dk/beskytnaturen

> [Afmeld nyhedsbrevet på dn.dk/nyhedsbrev](http://dn.dk/nyhedsbrev) > [Følg DN på Facebook \(http://www.facebook.com/home.php#!/pages/Danmarks-](http://www.facebook.com/home.php#!/pages/Danmarks-Naturfredningsforening/38507331439)

[Naturfredningsforening/38507331439\)](http://www.facebook.com/home.php#!/pages/Danmarks-Naturfredningsforening/38507331439)

